

מתניתין:

בית שמאי אומרים: אותה שהתירוה להנשא על פיה, תנשא ותטול כתובתה.

בית הלל אומרים: תנשא ולא תטול כתובתה.

אמרו להם בית שמאי, הלא הדברים קל וחומר הן, אם התרתם ערוה שהיא חמורה, על ידי עדותה, ולא נתיר ממון הקל.

אמרו להם בית הלל, מצינו שאין מתירין ממון,

שהרי אין האחין נכנסין לנחלה של בעלה, ק"ז-א באופן שהתירוה להנשא על פיה, דרחמנא אמר [דברים יט טו] על פי שנים עדים יקום דבר, ורק בנשואין הקלו משום שלא תשאר עגונה.

אמרו להם בית שמאי, והלא מספר כתובה נלמוד שתגבה כתובתה, שהוא כתוב לה בכתובה, שאם תנשאי לאחר תמלי מה שכתוב ליכי, והרי אתה מתירה להנשא לאחר, אם כן מגיע לה כתבתה כשנשאת⁽¹⁾,

וחזרו בית הלל לחזרות בדברי בית שמאי.

גמרא:

אמר רב הסדא אע"פ שאין האחין נכנסין

ודחינן: אמרי לך רבנן, אנן דאמרינן אף כב"ה, דעד כאן לא קאמר בית הלל התם דתיקנו כעין מעשה שהיה אלא משום דסבר דטעם התקנה שהתירוה לינשא על פיה הוא משום דמירתת ולכן אמר דהתקנה היתה רק כעין המעשה שהיה במקום קרוב דאיכא לטעמא דמירתת ולא במקום רחוק דלא מירתת. משא"כ הכא, ב"ה יודו דליכא טעם לחלק בתקנה בין הירדן לשאר נהרות דמה לי ירדן מה לי שאר נהרות.

ורבי חנניא בן עקיבא אמר לך, אנא דאמרי אף לב"ש, דעד כאן לא קאמרי ב"ש התם דתיקנו חכמים להתירה לינשא על פיה גם באופן שבאה ממדינה למדינה דלא הוי כעין מעשה שהיה אלא משום דסבר דטעם התקנה דנאמנת משום דאיחי דייקא ומינסבא, ולכן אין לחלק בין מקום קרוב למקום רחוק דמה לי מקום קרוב מה לי מקום רחוק בשניהם דייקא ומינסבא. משא"כ הכא משום מעשה שהיה שיצא תקלה שנטמאו המי חטאת גזרו. ולכן יודו ב"ש דבירדן ובספינה דהוה מעשה גזור רבנן. בשאר נהרות דלא הוה מעשה לא גזור רבנן.

מאי מעשה שהיה:

דאמר רב יהודה אמר רב, מעשה באדם שהיה מעביר מי חטאת ואפר חטאת בירדן ובספינה, ונמצא בזית מן המת תחוב בקרקעית של ספינה, והאהיל הכלי של מי החטאת עליהן ונטמאו. באותה שעה אמרו: לא ישא אדם מי חטאת ואפר חטאת ויעבירם בירדן ובספינה.

1. בכל הנשים מתקנת חכמים, אבל לא לגבי תוספת, וכל שכן לא לגבי נכסי צאן ברזל.

1. כתב הריטב"א בשם רבו ז"ל: שאין מדרש כתובה זה מועיל, אלא לענין מנה מאתים, שהוא